

İSLAM KURUMLARI VE MEDENİYETİ

Kısa özet

Ünite 1: Kültür ve Medeniyet

Kültür ve medeniyet kavramları;

Kültür ve medeniyet kavramları çok net olarak tanımlanamamıştır. Bazı bilim adamları kültürün manevî unsurlarını **kültür**, maddî ve teknik unsurlarını **medeniyet** olarak değerlendirmişlerdir. Bir kısım ilim adamları da; medeniyet, milletlerarası ortak değerler seviyesine yükselen kültür unsurlarıdır, tanımını yapmışlardır.

Kültür, bakmak, özenmek, sürmek, ekip biçmek anlamındaki Lâtincede culture sözünden gelir. Culture kelimesi aynı anlamda XVII. yüzyıla kadar Fransızca da kullanılmıştır. İlk defa Voltair, bu kelimeyi insan zekâsının oluşumu, gelişimi, geliştirilmesi ve yüceltilmesi anlamında kullanmıştır.

Medeniyetin Batı dillerindeki karşılığı civilisation'dur. Lâtincede civitas kelimesinden gelen İngilizce city veya Fransızca cite kelimeleri şehir anlamındadır. İngilizce civic şehre ait, civil nazik, kibar demektir. Bu temel anlama bağlı olarak civilisation medeniyetin karşılığı olmaktadır.

İslâm medeniyetinin hâkim olduğu geniş coğrafyada değişik milletler yaşamışlardır. Müslüman olup İslâm medeniyeti havzasında yer alan milletlerin ortak İslâm medeniyetinden ayrı millî kültürleri vardır. Bu husus sanatta, örf ve âdetlerde, giyimde özellikle kendisini gösterir. Hindistan'da yapılan bir mimari eser, meselâ bir cami ile Anadolu veya Fas'ta yapılan bir cami farklı mimarî özellikler taşır.

Kurum ve kurumlaşma;

Kurumların bazı özellikleri vardır. Kurumlar organik izafi bir bütün oluştururlar. Kurumlar, onları meydana getiren insanlardan çok daha uzun bir ömre sahiptirler. Kültür terimi de zaman zaman medeniyet terimi yerine, hatta onunla iç içe kullanılmıştır. Kültüre önceleri hars karşılığı verilmiş ama yerleşmemiştir.

Birçok tarifi yapılan kültür, daha çok her topluluğun kendine özgü yaşayış ve davranış biçimi olarak algılanmıştır. Kültürü meydana getiren tavır, davranış, örf ve âdet, iman ve tefekkür gibi unsurların ortaya koyduğu bilgi ve teşkilât vâsıtalarına, başka bir deyişle teknik araç ve gereçlerine sahip olmak medeniyettir. Kısaca kültür, bir hayat tavrı ve tarzı ise medeniyet de bu tavır ve tarzı bilme ve yapabilme demektir.

Bazı düşünürlere göre medeniyet uluslararası, kültür millîdir. Bir kültürün meydana gelmesi ve gelişmesi, insanın, biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını tatmin isteğine bağlıdır. Kültürler maddî ve manevî unsurlardan oluşur. Maddî kültür, insan eliyle yapılan âlet, eserler ve elemeği yeteneğinin hammaddeyi işlemesiyle oluşur. Manevî kültür unsurları arasında da din, dil, ahlâk, hukuk, estetik, eğitim, örf, âdet ve sosyal kurumlar yer alır.

Kurumların bazı özellikleri vardır.

1. Kurumlar organik izafi bir bütün oluştururlar. Kurumları oluşturan unsurlar arasında organik bir bağ vardır.
2. Kurumların görece bir süreklilikleri vardır. Bir kurum onu meydana getiren insanlarla karşılaştırılmayacak ölçüde daha uzun bir ömre sahiptir.

Kültür ve medeniyet arasındaki farklar;

İçerdikleri kültür unsurları ve bunların kültür muhtevastaki yeri, önemi ve birbiriyle olan ilişkileri kültür ve medeniyetlere temel karakterlerini kazandırır. Meselâ, Batı medeniyetinde teknik, eski Yunan medeniyetinde sanat ve felsefe daha önemli bir yer tutar. Buna bağlı olarak Batı medeniyeti materyalist, eski Yunan medeniyeti akılcı bir yapıya bürünmüştür.

Hint medeniyetide mistik bir medeniyettir. Vahye ve tevhid inancına dayanan İslâm medeniyetide kendisine özgü bir karaktere bürünmüştür.

Kültürün bazı özellikleri vardır.

- ❖ Kültür tarihi ve süreklidir.
- ❖ Toplumsal bir üründür.
- ❖ İhtiyaçları giderici bir özelliğe sahiptir.
- ❖ Kültür sürekli değişme gösterir.
- ❖ Kendi içinde dengeli bir bütün oluşturur.
- ❖ Kültür dışarıdan aldığı unsurlar konusunda seçicidir.

1. Kültür milli, medeniyet milletlerarasıdır. Mesela, batı medeniyetini temsil eden milletler ortak bir medeniyeti benimsedikleri halde dikkat edilirse aynı medeniyetin içinde İngiliz, Fransız, Alman, Amerikan hatta Rus kültüründen söz edilebilmektedir.
2. Medeniyet ferdî iradelerle ve metot (usûl ve akıl) vasıtalarıyla ortaya çıkan sosyal olaylar bütünüdür. Kültür ise ilham ve duygu vasıtasıyla oluşur ve gelişir.
3. Medeniyet, iktisadî, dinî, hukukî, ahlâkî vb. fikirlerin bütünüdür. Kültür dinî, ahlâkî, bedîî (estetik) duyguların bütünüdür.
4. Kültür ve medeniyet arasındaki farklardan biri de amaç ve araç arasındaki farktan ibarettir.
5. Kültürü oluşturan duygular içten ve samimi oldukları için görülmeleri ve incelenmeleri çok güçtür. Medeniyet ise dışta görünen kavram ve faaliyetlerden, kısaca birçok teşkilât ve müesseselerden oluşur. Bu yönü ile medeniyet, kültüre oranla daha kolay anlaşılabilir.

MEDENİYETİN DOĞUŞUNA ETKİ EDEN FAKTÖRLER

Bir medeniyetin doğuşunda ve yayılışında temel unsur insan olmakla birlikte toplumun ve coğrafi çevrenin de rolü görülür. Kültür ve medeniyet konuları ile uğraşan bilim adamları, medeniyetin doğuşu, gelişmesi ve yayılmasıyla ilgili bazı teoriler geliştirmişlerdir. Gelişme ve Yayılma teorileri bunlardandır. Kültür ve medeniyetin ortaya çıkışında dinin temel faktör olduğunu düşünenler de vardır. Onlara göre peygamberlerin tebliğleri, ilk çağların en özlü kültürlerini oluşturmuş ve bu tebliğleri kabul eden insanlar eliyle medeniyet dünyanın her tarafına taşınmıştır.

MEDENİYETLERİN DOĞUŞUNA İLİŞKİN TEORİLER

Kültür ve medeniyet konuları ile uğraşan bilim adamlarının üzerinde çalıştıkları başka bir konu da medeniyetin doğuşu, gelişmesi ve yayılması meselesidir.

Gelişme teorisi, evrimci bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Biyolojik evrimin kültüre uygulanmasını ifade eder. Bu teoriye göre medeniyet, vahşet devirlerinden günümüze kadar sürekli bir ilerleme gösteren insan kültürünün eseridir. Bu ilerleme ya tek bir istikamet izlemiş (doğrusal evrim), ya aynı şartlar altında paralel ilerlemeler görülmüş (paralelci evrim) veya zaman zaman duraklamaların yaşandığı bir ilerleme olmuştur. Yayılma teorisi ise kültür ve medeniyetlerde gördüğümüz gelişmenin kökenini ve asıl sebeplerini kültür temaslarında ve bunun sonucunda alınan kültür unsurlarında arar.

İslâm kültür ve medeniyeti;

İslâm ve medeniyet kavramları arasında bir ilişkinin kurulması, kaçınılmaz olarak İslâm dininin kurucu ve yönlendirici değerlerini ön plana çıkarmak anlamına gelmektedir. İslâm vahyinin tarihe verdiği yön, günümüz araştırmacılarının İslâm medeniyeti adını verdiği tarihî tecrübe ve birikimin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/islam-kurumlari-ve-medeniyeti-ady212u?search=%C4%B0LH1009>